

POSTADRES
Postbus 20
7500 AA ENSCHEDE

BEZOEKADRES

TELEFOONNUMMER
14053

Aan de Gemeenteraad

DATUM
3 juni 2025

ONS KENMERK
2500015590

BEHANDELD DOOR
WAM Vredegoor

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

DOORKIESNUMMER
06 - 25 19 21 84

ONDERWERP

Uitvoering motie Aanvalsplan voor het tegengaan van gokverslavingen

Geachte leden van de Raad,

Tijdens de behandeling van de Gemeentebegroting 2025-2028 heeft u de motie Aanvalsplan voor het tegengaan van gokverslavingen aangenomen. Met deze brief informeren wij u over de uitvoering van deze motie.

Als gemeente hebben we de taak om maatregelen te nemen die de gezondheid van onze inwoners bevorderen en beschermen. Daarom zetten we al meerdere jaren in op de preventie van verslavingen, waaronder de preventie van gokverslaving. Naar aanleiding van de aangenomen motie, hebben we onderzocht of deze bestaande activiteiten voldoende zijn om gokverslaving tegen te gaan of dat er extra activiteiten moeten worden ontwikkeld. Deze brief gaat in op de omvang van gok- en gameverslaving in onze gemeente; geeft een overzicht van de reeds bestaande preventieactiviteiten; en schetst de kansen die er nog liggen. Een uitwerking van de reeds bestaande preventieactiviteiten is te vinden in de bijlage behorende bij deze brief. Onze conclusie is dat er geen extra activiteiten nodig zijn.

Focus: preventie van gok- en gameverslaving gericht op de risicogroep 12-23 jaar

In de verkennende fase voor de uitvoering van deze motie is met preventiemedewerkers van Tactus gesproken. Tactus is als aanbieder van verslavingszorg een belangrijke partner van de gemeente. Op advies van Tactus wordt specifiek gericht op jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar in het kader van tegengaan van gokverslavingen. Zij worden in meerdere onderzoeken als risicogroep aangeduid; zo ook door het Trimbos Instituut. Tevens sluit dit aan op de pas gepubliceerde landelijke beleidsvisie op kansspelen. De staatssecretaris van Rechtsbescherming geeft in deze visie aan dat het kabinet in het bijzonder minderjarigen en jongvolwassenen wil beschermen tegen de risico's van kansspelen.

Ook is op advies van Tactus de preventie van gameverslaving meegenomen. Zij zien deze vorm van verslaving met name voorkomen in de leeftijdscategorie 12 tot en met 16 jaar. Vanaf 17 jaar zien zij de omslag naar het gokken. Steeds meer games bevatten gokelementen – zogenaamde lootboxes. Daarnaast gaat het zowel bij gokken als gamen om de ‘rush’ van het winnen. Daarom is het volgens Tactus belangrijk om ook in te zetten op de preventie van gameverslaving. De verwachting is dat ook hierdoor uiteindelijk minder gokverslavingen voorkomen.

Omvang van gok- en gameverslaving in Enschede

De eerste opdracht van de motie is het in kaart brengen van de omvang van gokverslaving binnen de gemeente Enschede. Hiervoor hebben we de cijfers uit rapport Verslavingszorg centrumgemeente Enschede van onderzoeksbureau HHM als uitgangspunt gebruikt, evenals de cijfers uit de Twentse Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 en de Twentse Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024.

Rapport Verslavingszorg centrumgemeente Enschede

In het najaar van 2023 heeft onderzoeksbureau HHM van de gemeente Enschede opdracht gekregen om een doelgroepen- en probleemanalyse naar verslavingszorg uit te voeren. Deze opdracht is uitgevoerd in centrumgemeenteregio Enschede. Het rapport is in februari 2024 opgeleverd en in september 2024 door uw Raad behandeld.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er in gemeente Enschede naar schatting 16.885 probleemgebruikers zijn, waarvan er 722 een gokverslaving hebben (4,3%) en 146 een gameverslaving (0,9%). Vertaald naar het totaal aantal inwoners van Enschede (161.796) is dit respectievelijk 0,45% en 0,09%.

Naast het aantal probleemgebruikers heeft Bureau HHM ook gekeken naar het verschil tussen de landelijke cijfers betreffende het verwachte aantal hulpzoekenden in de regio en het daadwerkelijke aantal hulpzoekenden in de regio dat hulp en ondersteuning ontvangt bij Tactus. Hieruit komt naar voren dat meer probleemgebruikers op het gebied van gokken en internet-gamen hulp zoeken bij Tactus dan verwacht, in vergelijking met de landelijke cijfers. In onze regio zijn probleemgebruikers dus beter in beeld dan landelijk verwacht (tabel 1).

Tabel 1. Verwacht aantal hulpzoekenden vs. werkelijk aantal hulpzoekenden bij Tactus (regionaal)

	Verwachting landelijk (LADIS)	Aantal cliënten Tactus
Gokken	44	84
Internet-gamen	5	18

Niet alle probleemgebruikers zoeken hulp

Dat iemand een probleemgebruiker is, betekent niet direct dat deze persoon ook hulp zoekt. Dit wordt de *treatment gap* genoemd. Een van de redenen voor het niet zoeken van hulp is bijvoorbeeld dat gebruikers hun problemen niet durven te uiten uit schaamte. Specifiek voor gokverslaving kan Tactus het feit dat niet alle probleemgebruikers hulp zoeken verklaren. Sinds oktober 2021 is de online gokmarkt gelegaliseerd. Internationale ervaring leert dat een duidelijke stijging in hulpvragen meestal 2 tot 5 jaar na legalisering zichtbaar wordt. Dat is dus de komende jaren. Dit heeft er mee te maken dat een verslaving zich vaak geleidelijk ontwikkelt. Ook zorgen andere factoren als gebrek aan bewustzijn en de anonimiteit van online gokken ervoor dat problemen lang onder de radar blijven. Daarom is het belangrijk dat we nu al investeren in en blijven inzetten op preventie, signalering en toegankelijke hulpverlening, zodat problematisch gok- en ook gamegedrag tijdig wordt herkend en behandeld.

Aanbevelingen preventieve maatregelen HHM

Naast een analyse van de cijfers doet HHM ook een aantal aanbevelingen in het rapport. Onderzoek toont aan dat een rijk sociaal 'offline' leven als een beschermende factor werkt tegen gameverslaving. Omdat ouders vaak niet goed weten hoe zo om kunnen gaan met problematisch gamegedrag, beveelt HHM aan om hulpbronnen beschikbaar te maken om ouders te ondersteunen.

Op het gebied van gokverslaving beveelt HHM grotere bewustwording van de risico's van gokproblemen aan, evenals een betere bekendheid van beschikbare hulpbronnen. Beiden kunnen volgens HHM bijdragen aan het beperken van problematisch gokgedrag.

Twentse gezondheidsmonitor Jeugd 2023

In het najaar van 2023 heeft GGD Twente onderzoek uitgevoerd naar de gezondheid van de jeugd (13 t/m 16 jaar) in Twente. De resultaten zijn gepubliceerd in de Gezondheidsmonitor Jeugd 2023. 9.273 leerlingen van 41 scholen in het reguliere voortgezet onderwijs hebben aan dit onderzoek meegedaan. Deze leerlingen zitten in de tweede en vierde klas van het vmbo en havo-vwo onderwijs. Voor gemeente Enschede was er een respons van 69%.

Uit het onderzoek komt naar voren dat 25% van de jongeren in Enschede (bijna) elke dag gamet. Op basis van een zevental stellingen is berekend dat 9% van deze jongeren risico loopt op problematisch gamen. Deze cijfers komen overeen met de regionale cijfers over heel Twente.

In het onderzoek zijn geen cijfers over gokken te vinden. Dit komt omdat je pas vanaf 18 jaar mag gokken. De leeftijdscategorie in dit onderzoek is jonger dan 18 jaar.

Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024

De GGD Twente heeft ook onderzoek gedaan naar de gezondheid van jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar). De resultaten zijn gepubliceerd in de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2024. In totaal hebben 7081 jongvolwassenen de onlinevragenlijsten voor dit onderzoek ingevuld. Hiervan kwamen 1510 jongvolwassenen uit Enschede.

In Enschede geeft 70% van de jongvolwassenen aan dat ze wel eens gamen. 5% hiervan heeft risico op problematisch gamen. Dit is iets hoger dan het Twentse gemiddelde van 4%. Hoe ouder de jongvolwassenen zijn, hoe minder vaak ze aangeven wel eens te gamen.

In de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen zijn ook cijfers over gokken te vinden:

- In Enschede geeft 19% van de jongvolwassenen aan online gegokt te hebben voor geld in de laatste 12 maanden;
- 3% van de jongvolwassenen gokte in de laatste 12 maanden minimaal 1 keer per week voor geld;
- 2% heeft een of meerdere keren te maken gehad met geldproblemen door online gokken in de afgelopen 12 maanden.

Deze percentages liggen lager dan de cijfers op regionaal niveau. In Twente geeft namelijk 23% van de jongvolwassenen aan online gegokt te hebben voor geld in de laatste 12 maanden. Er is niet bekend hoeveel procent van de jongvolwassenen risico loopt op problematisch gokken.

Preventie van gok- en gameverslaving: een overzicht van bestaande activiteiten

Als gemeente zijn we verantwoordelijk voor het bieden van (preventieve) zorg en ondersteuning van inwoners met een verslaving en het inzetten van preventiemaatregelen. Hiervoor werken we samen met Tactus en GGD Twente. Met deze preventiemaatregelen pogen we toe te werken naar een verslavingsvrije samenleving, zoals opgenomen in het beleidskader Gezond Enschede. Binnen de gemeente ondernemen we diverse preventieactiviteiten op diverse niveaus om gok- en gameverslaving te voorkomen. De activiteiten zijn voornamelijk gericht op jongeren, hun ouders en professionals, zoals docenten. Voorbeelden van activiteiten zijn de uitvoering van het Moti4 gokken-programma en de oudercursus 'Help, mijn kind kan niet zonder'. Alle activiteiten zijn uitgewerkt in de bijlage Overzicht preventie activiteiten gericht op gok- en gameverslaving.

Gesprek JONG053

Op 16 april 2025 is een gesprek gevoerd met JONG053 over deze motie. Het doel en de aandachtsgroep zijn toegelicht en aan de leden van JONG053 is gevraagd welke kansen zij zien in de aanpak van gok- en gameverslaving, met name onder jongeren. Hieronder volgen de belangrijkste constatering.

Blootstelling aan gokken

De jongeren geven aan op verschillende manieren in aanraking te komen met gokken, met name via reclame die in de openbare ruimte of op televisie te zien is. De reclames die zij zien gaan vooral over loterijen of sportwedstrijden.

Bewustzijn

Hoewel de jongeren zich bewust zijn van de risico's van gokken en gamen, zijn ze niet bekend met de precieze definitie van een gokverslaving, alsook waar men terecht kan voor hulp (zo waren de jongeren nog niet bekend met Tactus). De jongeren geven aan hier wel behoefte aan te hebben.

Preventie

De jongeren geven aan een voorstander te zijn van (interactieve) voorlichting, waarin algemene informatie over gokverslaving centraal staat, maar ook het bewustzijn over de gevolgen van het verliezen van je inzet. Te denken valt hierbij aan een campagne. Er wordt hierbij opgemerkt dat jongeren goed bereikt kunnen worden via Instagram. Ook noemen jongeren de inzet van educatieve (theater)voorstellingen. Dit zou extra impact kunnen maken wanneer deze voorstellingen voor en door jongeren worden gemaakt.

Ten slotte zijn de jongeren voorstander van het wegnemen van de verleidingen om te gokken, zoals de relatief makkelijke verkrijgbaarheid van kraskaarten en toegang tot de zogenoemde muntjesmachines op kermissen.

Conclusie en opvolging aanbevelingen

De cijfers uit de diverse onderzoeken laten zien dat er in gemeente Enschede inwoners zijn die een gok- en/of gameverslaving hebben, maar deze groep is kleiner is dan bij andere vormen van verslavingen (zoals alcohol-, tabak- en medicijnverslavingen) en lijkt over het algemeen goed in beeld bij Tactus. Echter zal er altijd een zogenoemde treatment gap zijn: niet iedereen die problemen heeft, zoekt ook hulp.

Daarnaast kan ook het besef ontbreken dat er sprake is van verslavingsproblematiek. Daarom is het belangrijk dat we in blijven zetten op preventie van verslavingen en in dit geval preventie van gok- en gameverslaving.

Uit de inventarisatie van preventieactiviteiten blijkt dat we als gemeente reeds een stevig aanbod en een goede samenwerking met onze partners hebben met betrekking tot de aanpak van verslavingen, specifiek de aanpak van gok- en gameverslaving. Met deze maatregelen worden zowel de jongeren zelf, maar ook ouders en professionals bereikt.

Uit de analyse van de cijfers blijkt ook dat de groep probleemgebruikers op het gebied van gokken en gamen op dit moment relatief klein is, vergeleken met andere vormen van verslavingen in de gemeente. Daarnaast is deze groep in vergelijking met landelijke cijfers goed in beeld bij Tactus. Wel houden we de ontwikkelingen en de mogelijke groei van het aantal probleemgebruikers naar aanleiding van legalisering van online kansspelen scherp in de gaten.

Concluderend zien we dat uit de inventarisatie naar voren komt dat we als gemeente reeds een stevig aanbod aan preventieactiviteiten en een goede samenwerking met de partners hebben. Er is daarom geen aanleiding om een aanvalsplan voor het tegengaan van gokverslaving op te stellen.

Met deze brief hopen we u voldoende geïnformeerd te hebben over de inzet van de gemeente op de preventie van gok- en gameverslaving.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)